

CROSS-BORDER COOPERATION, TRANSNATIONAL CORPORATIONS AND REGIONAL ECONOMY

**Mariana Kobelia-Zvir, Candidate of Economic Sciences,
Ph.D. Associate Professor
of the Department of Entrepreneurship Trade and Logistics**

Lviv University of Trade and Economics

Lviv, Ukraine

**Yurii Zvir, Postgraduate Student
of the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics**

Lviv University of Trade and Economics,

Lviv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-356-9-32>

CASCADE GRANTS FOR BUSINESS PROGRAMS OF THE EUROPEAN COMMISSION

КАСКАДНІ ГРАНТИ ДЛЯ БІЗНЕСУ ПРОГРАМ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ

Євроінтеграційний вектор України зумовив актуалізацію ряду програм Європейської Комісії для суб'єктів приватного сектору нашої держави. Представники бізнесу можуть брати участь у відкритих конкурсах європейських програм, таких як: Horizon Europe Programme, Creative Europe Programme, Digital Europe Programme та ін [3]. Проте переважна більшість великих грантів є недоступною для організацій, які ще не мають досвіду реалізації європейських грантових проєктів. Варто зазначити, що в рамках деяких програм часто пропонуються механізми каскадного фінансування. Такі інструменти – це можливість новачкам, початківцям зі сфери бізнесу скористатися значними ресурсами у великих грантових програмах. У зв'язку з цим актуальними є дослідження можливостей каскадного фінансування програм Європейської Комісії для розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

Каскадне фінансування відоме як фінансова підтримка «третьох сторін» – Financial Support for Third Parties. Такий тип грантів рідше зустрічається в програмах: «Креативна Європа» [1], «Цифрова Європа» [2] тощо. Проте в програмі «Горизонт Європа» [4] каскадне

фінансування є звичною практикою. Проаналізувавши ці програми та їх інструменти каскадного фінансування можна виокремити такі характеристики каскадного фінансування, що демонструють можливості для українських підприємців:

1. Гранти каскадного фінансування надаються на безоплатній, безвідкличній та безповоротній основі.

2. Каскадні гранти надаються основним реципієнтом субреципієнту.

3. Грантодавцями в каскадному фінансуванні можуть бути як фонди, так і окремі програми.

4. Фінансування проєктів або організацій відбувається у грошовій формі.

5. Це грантове фінансування без втрати частки компанії (equity-free funding), тобто фінансування проєкту без участі акціонерного капіталу.

6. Це не пряме фінансування, адже надходить від грантодавця завжди третій особі.

7. Грантові ресурси можуть скеровуватися як організаціям, так і безпосередньо проєктам.

8. Каскадне фінансування здебільшого – це не значні грошові ресурси порівняно з грантами, які можна отримати на один проєкт в рамках програм Європейської комісії. В каскадному фінансуванні грантом є сума, що зазвичай не перевищує 200 000 євро.

9. Каскадні гранти надаються на конкурсній основі. До прикладу, на порталі «Funding & tender opportunities» розміщені оголошення про відкриті конкурси [3]. А кожен coll має свої критерії прийнятності для заявників, видів та сум витрат, а також критерії присудження грантового фінансування. А переможців обирають експерти за підсумками експертного оцінювання проєктних пропозицій.

10. Мета проєктної діяльності – це ще один фактор, що об'єднує прямого грантоотримувача і третіх осіб, які стають грантерами в рамках каскадного фінансування.

Слабкими сторонами каскадного фінансування є: низька поінформованість представників бізнесу про можливість та перспективи використання каскадних грантів; труднощі з пошуком актуального та релевантного конкурсу; невміння формувати конкурентоспроможні грантові пропозиції, труднощі пов'язані з створенням профілю на сайті Funding & tender opportunities [3], що є обов'язковим кроком до отримання грантового фінансування.

Проаналізувавши слабкі сторони каскадного фінансування програм Європейської Комісії для українського бізнесу, ми пропонуємо стратегію посилення слабких сторін, яка складається з наступних тактик:

I. Щоб підвищити поінформованість представників бізнесу про можливість та перспективи використання каскадних грантів необхідно підсилити роботу національних контактних пунктів та офісів – представництв програм Європейської Комісії в Україні. Ефективним буде проведення широкої інформаційно-роз'яснювальної, просвітницької та комунікаційної діяльності на рівні органів місцевого самоврядування, виконавчої влади та регіональних ЗМІ. Дієвими будуть також виїзні лекторії, практикуми та воркшопи, які організовуватимуться представниками програм на місцях, в громадах з широким залученням громадськості та ЗМІ.

II. Труднощі з пошуком актуального та релевантного каскадного гранту для представників бізнесу вирішуються за допомогою заходів практичного характеру на базі торгово-промислових палат, бізнес-спільнот, та проведення широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи з залученням регіональних та національних ЗМІ. Важливо акцентувати: є 2 основні шляхи пошуку гранту, тематика якого відповідає сфері діяльності потенційного грантоотримувача. Перший: пошук релевантного проекту серед відкритих конкурсів каскадного фінансування на порталі «Funding & tender opportunities» [5]. Другий: глибокий пошук за тематичними пріоритетами тих проектів і організацій, які цікаві потенційному грантоотримувачу з точки зору перспективи розвитку. Дієвими будуть кроки потенційного грантоотримувача в напрямку зближення з основними реципієнтами на спеціалізованих платформах.

III. Низький рівень компетенцій у представників бізнесу з формування конкурентоспроможних грантових пропозицій можна підвищити запроваджуючи на державному та регіональному рівнях доступні навчальні програми для підприємців. А тим, хто хоче системно працювати з грантовими інструментами ЄС, варто заручитися підтримкою консалтингових компаній, дорадчих служб, професійних грантрайтерів, які зможуть на фаховому рівні надавати допомогу в фандрейзингу та проєктному менеджменті.

IV. Труднощі пов'язані зі створенням профілю на сайті Funding & tender opportunities [3], що є обов'язковим кроком до отримання грантового фінансування легко вирішуються на рівні національних контактних пунктів та офісів – представництв програм Європейської Комісії в Україні. Кожен, кому необхідна допомога у створенні та наповненні свого профілю може отримати такий безоплатний консультативний супровід від представників програм ЄС в Україні.

Ми проаналізували механізм каскадного фінансування програм Європейської Комісії. Проведений аналіз дав зрозуміти потенційні переваги та недоліки використання каскадних грантів для фінансування українського бізнесу. Результатом дослідження є визначена стратегія

посилення слабких сторін, яка складається з ряду тактик. Загалом, з проведеного дослідження можна зробити висновок, що механізм каскадного фінансування програм Європейської Комісії є дієвим та ефективним для розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Creative Europe (CREA). URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/crea2027>
2. Digital Europe Programme (DIGITAL). URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/digital>
3. Funding & Tender Portal. Find calls for proposals and tenders. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>
4. Horizon Europe (HORIZON). URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/horizon>
5. Перелік відкритих конкурсів каскадного фінансування на сторінці Funding & tender opportunitie. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/competitive-calls>